A büntetés-végrehajtás támogatása az ENSZ békefenntartó műveleteiben

Az ENSZ Békefenntartó Műveletek Csoportfőnöksége politikai irányelve

[Nemhivatalos fordítás – Szerkesztett változat]

Tartalom

Cél
Hatály
Indokolás
Politika
Szakkifejezések és meghatározások
Hivatkozások
Mellékletek: Irányelvek a börtönök személyi állománya részére (kidolgozás alatt)

A. Cél

1. Jelen politikai nyilatkozat meghatározza és bemutatja a békefenntartó műveletek büntetés-végrehajtást támogató alkotóelemét, és ésszerű indoklást ad a büntetés-végrehajtást támogató programok szükségességére a békefenntartó műveletek során. Meghatározza a büntetés-végrehajtás támogatásának paramétereit ebben az összefüggésben, röviden vázolja a Békefenntartó Műveletek Csoportfőnöksége (Department of Peacekeeping Operations – a továbbiakban: DPKO) segítségnyújtása számára az elsődleges megközelítést a nemzeti büntetés-végrehajtási rendszerek irányában, és bemutatja a kapcsolódásokat a büntető igazságszolgáltatás egyéb alkotóelemeihez, a békefenntartó misszióhoz, az ENSZ rendszeréhez és a fejlesztő partnerekhez.

B. Hatály

2. Jelen politika vonatkozik a DPKO teljes büntetés-végrehajtási állományára. A politika megvilágítja a vezetés és a büntetés-végrehajtási állomány számára a békefenntartó műveletek börtönügyi alkotóelemének célkitűzéseit, elveit és megközelítéseit.

3. Ismernie kell a jelen politikát a kapcsolódó területeken szolgáló személyi állománynak, nem csupán a biztonsági szektor reformállományának.

C. Indoklás

4. A fenntartható béke és biztonság megoltalmazásához alapvető fontosságú a jogállamiság megteremtése. A hatékony büntető igazságszolgáltatás rendszere a jogállamiság kulcsfontosságú eleme, és támaszkodik a működő rendfenntartás és igazságszol-

gáltatás/jog rendszerére, valamint az elégséges létszámú és feddhetetlen nemzeti büntetés-végrehajtási kapacitásra a fogvatartottak emberséges őrzéséhez, igazgatásához és a börtönincidensek megfékezéséhez, amelynek hiánya egyébként aláásná a közösség bizalmát arra vonatkozóan, hogy a kormány, az átmeneti igazgatás illetőleg a nemzetközi közösség képes a béke és a biztonság fenntartására.

5. A börtönrendszerek és a fenntartható béke és biztonság között meglévő kölcsönös kapcsolatok felismerése óta a Biztonsági Tanács mandátumai közé tartozott a 2003. év közepétől a büntetés-végrehajtás támogatása hat békefenntartó misszió során. Jelen politika, melyet alkalmazandó nemzetközi jogi egyezmények és szabványok támasztanak alá, merít ezeknek a missziónak a tanulságaiból és a legjobb gyakorlatából.

6. A konfliktusokat követő helyzetekben a büntetés-végrehajtási rendszereket általánosságban nem létező vagy gyenge biztonság, szegényes körülmények jellemzik, amelynek következtében a fogvatartottak ki vannak szolgáltatva az emberi jogi visszaéléseknek, és a büntető igazságszolgáltatás elemei között hiányzik az összetartás. A külső támogatás ilyen körülmények között kritikus fontosságú a börtönrendszer stabilizálásához és megerősítéséhez, amely a jogállamiság megteremtésének és a biztonsági szektor reformjának fontos részét képezi. Ennek a támogatásnak az elmaradása – ahol igény lenne rá – gyengíti, illetőleg aláássa a nemzetközi közösségnek az országos rendőrség megerősítésébe tett befektetéseit. Jelen dokumentum DPKO keretet nyújt annak biztosítására, hogy az ENSZ békefenntartó beavatkozásai rendezik ezeket a kérdéseket.

D. Politika

D.1 Alapelvek

7. A Békefenntartó Műveletek Csoportfőnöksége (DPKO) általi megközelítést a börtönrendszerek támogatásának területén nemzetközi normák és szabványok támasztják alá, köztük az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (*1948.*) és A Foglyokkal való Bánásmód Általánosan Elfogadott Minimális Szabályai *(ENSZ 1955.)*.

8. A következő kulcsfontosságú alapelvek jellemzik a DPKO megközelítését a börtönök támogatásának területén:

8.1 Az emberi jogok tiszteletben tartása – a börtönrendszerek kapacitását építő programok, melyeknek előfeltétele a fogvatartottak igazgatásának emberi jogi megközelítése.

8.2 Hazai vezetés és részvétel – a nemzeti büntetés-végrehajtási állomány által jóváhagyott, támogatott, és a nemzeti szereplőkkel együtt kialakított programtevékenységek, amelyeket fogékonyság jellemez a nemzeti hagyományok és a történelem iránt.

8.3 Partnerség – a börtönrendszereknek nyújtott támogatás, amely magában foglalja a fejlesztést hosszú távon segítő partnerek és adományozók aktív részvételét, ösztönzi a programkészítés következetességét, és megkönnyíti a fájdalommentes átmenetet a fenntartható és a hosszú távú fejlődés irányában.

8.4 A nemek közötti egyenlőség – kötelezettség annak biztosítására, hogy figyelembe veszik a nők, a férfiak, illetve a fiatal felnőttek különböző tapasztalatait, szükségleteit s prioritásait, és hogy a célzott beavatkozások alkalmával is erőfeszítéseket tesznek azoknak az egyedi diszkriminációs politikáknak és gyakorlatoknak a megszüntetésére, amelyek akadályozzák a nőket és a lányokat abban, hogy zavartalanul élvezzék teljes és egyenlő jogaikat a társadalomban.

D.2 Célkitűzések

9. A DPKO börtöntámogatási tevékenységének a célkitűzése a hozzájárulás a fenntartható béke és biztonság megőrzéséhez azzal, hogy – a szaktudás és a készségek átadásával – biztosítja az alapvetően szükséges támogatásokat a nemzeti állomány számára egy életképes, biztonságos és emberséges börtönrendszer kialakításához és irányításához, melyben nem kerül sor az emberi jogok megsértésére.

10. Ennek elérése érdekében a DPKO büntetés-végrehajtási állománya a békefenntartó műveletek során a következő prioritásokat fogja végrehajtani:

10.1 Támogatja egy életképes, biztonságos és emberséges börtönrendszer felállítását, amely az alkalmazandó nemzetközi szabványokra épül;

10.2 Támogatja egy olyan környezet biztosítását, amely előmozdítja a személyi állomány, a fogvatartottak és az egyéb állomány egészségét és biztonságát;

10.3 Támogatja a szakmailag kifogástalan és elszámoltatható munkakörnyezet kialakítását a személyi állomány számára, amely ösztönzi a felelősségteljes és a társadalmilag elfogadható magatartást a fogvatartottak részéről, megfelelő börtönszolgáltatásokat nyújt; valamint

10.4 Elősegíti a nemzeti börtönstratégiai terv kialakítását, kidolgozását, ahol erre igény mutatkozik.

D.3 Megvalósítási Stratégiák

11. Az ENSZ békefenntartó műveleteiben a következő stratégiák lesznek meghatározók a börtöntámogatási tevékenység megvalósítására:

11.1 A börtöntámogató tevékenységeknek az ENSZ békefenntartó műveletein belül valamelyik békeegyezmény rendelkezésein és a Biztonsági Tanács Határozatainak rendelkezésein kell alapulniuk. A tevékenységnek további útmutatást kell kapnia a fogadó ország kormányának a börtönrendszerrel kapcsolatos prioritásai által, a nemzeti szereplők széles körével, az ENSZ rendszer partnereivel, a börtönrendszert támogató nemzetközi szervezetekkel folytatott tanácskozások és együttműködés révén, továbbá az aktuális és a korábbi ENSZ missziókban kifejtett ilyen típusú tevékenységek során levont tanulságokból, valamint a fejlesztő ügynökségektől.

11.2 A DPKO börtönkapacitás-építést támogató programjai (lásd: **D.4** alább) azoknak az elemeknek a kezelésére szorítkoznak, amelyek alapvetően szükségesek a fenntartható béke és biztonság megőrzéséhez, továbbá – anélkül, hogy megduplázánnak, illetőleg átfednének más programokat – oly módon működnek, hogy a nemzeti börtönrendszer rövid és középtávú megszilárdítására összpontosítanak, amellyel hatékony

alapokat fektetnek le a nemzeti hivatalok vagy egyéb szereplők által (levezénylendő) hosszú távú fejlesztés számára.

11.3 A börtönügyeket támogató programok előremozdításáért és koordinálásáért felelős nemzetközi személyi állomány katalizátorként fog működni a nemzeti börtönrendszerek megszilárdítása érdekében, garantálva a minimális humanitárius és emberi jogi elvárások teljesítését.

11.4 A misszióigazgatásnak kulcsszerepe lesz a nemzeti hivatalok buzdításában kötelezettségeik teljesítésére, elegendő anyagi források juttatására a fogvatartottak alapvető humanitárius szükségleteinek kielégítésére, és az alkalmazandó emberi jogi elvárások teljesítése irányában való elmozdulásra, valamint aktívan törekedni fognak az adományozók támogatásának a mozgósítására a börtönrendszer megszilárdítása érdekében.

11.5 Az állománynak a kezdetektől fogva ki kell alakítani a kapcsolatokat a fejlesztő partnerekkel és az adományozókkal aktívan ösztönözve részvételüket a tervezési folyamatokban, és finanszírozóként is abból a célból, hogy maximálisra növeljék a hosszú távú fejlődésbe való fájdalommentes átmenet esélyét. Ez a megközelítés felismeri, hogy a békefenntartás időszakában megvalósított programok fenntarthatósága általánosságban folyamatosan biztosítandó fejlesztési támogatást követel meg, a börtönreform hosszú távú természete és a békefenntartó tevékenység viszonylag rövid időtartama miatt.

11.6 A nemzetközi személyi állomány erőfeszítéseket tesz, hogy aktívan bevonja az ENSZ rendszerét, pl. az UNDP [United Nations Develoment Programme – ENSZ Fejlesztési Program], az OHCHR [Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights – ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala], az UNODC [United Nations Office on Drugs and Crime – ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatala], az UNICEF [United Nations International Children's Emergency Found – ENSZ Gyermeksegélyezési Alap], az UNIFEM [United Nations Development Found for Women – ENSZ Fejlesztési Alap a Nőkért], valamint a Tagállamokat a fogadó országgal kötött kétoldalú megállapodások alapján, illetve a nemzetközi szervezeteket, pl. a Nemzetközi Büntetőjogi Reform szervezete (International Penal Reform), a Nemzetközi Vöröskereszt és Vörös Félhold és a nemkormányzati szervezetek (a továbbiakban NKSZ-ek). Ezeknek az ügynökségeknek és adományozóknak a mandátuma lehetővé teszi, hogy aktívan tevékenykedjenek a konfliktusokat követő környezetekben a DPKO mandátumán kívül.

12. A megvalósítási stratégiákat úgy fogják kialakítani, hogy felülkerekedjenek a mindennapos kihívásokon, amelyekkel a konfliktusokat követő börtönkörnyezetekben találkozhatnak, ahol valószínűleg nincsenek meg a működőképes nemzeti börtönrendszer jellemző tulajdonságai, köztük:

12.1 Nincsenek meg, vagy elégtelenek a jogi, költségvetési és szabályozási keretek, ideértve a főosztályi, minisztériumi vagy egyéb kormányzati struktúrák által gyakorolt felügyelet hiányát;

12.2 Nem kielégítő a finanszírozás mind a tőke, mind az állandó költségigények tekintetében;

12.3 Nincs elegendő létszámú jól képzett és kellően felszerelt állomány;

12.4 Nem működő, tönkretett vagy végletesen leépített a fizikai infrastruktúra;

13. A megvalósítási stratégiák – a működőképes környezet felmérése alapján – egyidejűleg felkutatják a módszereket:

13.1 A mandátum megvalósítását támogató pénzügyi vagy természetbeni források mozgósítására;

13.2 A megfelelő partnerek felkutatására és bevonására, továbbá az együttműködésen alapuló kapcsolatok kialakítására egy sor külső vállalkozóval;

13.3 Az összetartás gyors kialakítására a békefenntartó műveletek büntetés-végrehajtási komponensén belül a nemzetközi személyi állomány sokféle joghatóságból érkezett tagjai között;

13.4 A hatékony és integrált munkaszervezés, illetve munkakapcsolatok megteremtésére más missziós komponensekkel, főként az ENSZ Rendőrséggel, az Igazságügyi és Jogi Részlegekkel, valamint az Emberi Jogi Részlegekkel.

14. A börtönökkel kapcsolatos megvalósítási stratégiák támogatni fogják az ENSZ misszió teljes mandátumának megvalósítási tervét. Pontosabban: a nemzetközi személyi állomány tanácsadást nyújt a misszió vezetésének és a kollégáknak a kritikus börtönügyi kérdésekkel kapcsolatban, amennyiben azok összefüggenek a Mandátum Megvalósítási Tervével, a küldetés tevékenységeivel, illetve a küldetésnek a nemzeti kormány, a nemzeti szereplők és szervezetek, az adományozók, az NKSZ-ek irányában, a regionális és más nemzetközi szervezetek és a Tagállamok felé vállalt politikai kötelezettségeivel.

D.4 Kapacitásépítő Stratégiák

15. A kapacitásépítő programok alapvetően szükségesek az ENSZ békefenntartó beavatkozásaihoz a börtönügyi szektorban. A kapacitásépítés az egész nemzetközi állomány prioritása lesz. A kapacitásépítési stratégiák között szerepelnie kell a következőknek:

15.1 Értékelés – a nemzeti büntetés-végrehajtási rendszer felmérésének kezdeti szakasza, amelyre a sokdimenziós missziótervező eljárás részeként kerül sor a békefenntartó művelet beindítását megelőzően, mely magában foglalja: a börtönrendszer állapotának feltárását és elemzését; azoknak a rövidtávú intézkedéseknek az azonosítását, amelyek szükségesek a minimális szinten működő büntetés-végrehajtási rendszer megteremtésének biztosításához; valamint a műveletek javasolt koncepcióját. A misszióba rendelt büntetés-végrehajtási állomány sokkal átfogóbb értékelés elvégzésére vállalkozik majd, és a programtervezet kidolgozása azt követi.

15.2 Tervezés – a stratégiai célkitűzések átfogó rendszerének kidolgozása, továbbá az ezek eléréséhez szükséges szervezési, költségvetési, jogi és politikai mechanizmusok, pénzügyi források és kapacitások felkutatása a megadott időintervallumon belül. Ebben a folyamatban szerepel a forgatókönyvek és a választási lehetőségek kialakítása, a teljesítménymutatók, az értékelési és felülvizsgálati módszerek azonosítása.

15.3 *Tanácsadás* – a békefenntartó erők büntetés-végrehajtási komponense általánosságban véve stratégiai tanácsadó szerepre vállalkozik a nemzeti kormány számára a

börtönrendszer – a béke és a biztonság aláásásával fenyegető – kulcsfontosságú kérdéseivel kapcsolatban, a nemzeti börtönrendszer fejlesztési tervének kidolgozási folyamatában, a törvények felülvizsgálatánál, a közösségi támogatás kiépítésében a börtönügy számára, a fejlesztési partnerek bevonásánál és az adományozók forrásainak mozgósítása terén. Ahol nagyobb létszámú büntetés-végrehajtási komponens áll rendelkezésre, ott ez a tanácsadási tevékenység vonatkozik az operatív kérdésekre, akár a kormányzati struktúrákon belüli együttes elhelyezés összefüggésében, akár a folyamatosan ápolt kapcsolatok révén.

15.4 *Monitoring tevékenység* – a békefenntartási környezetekben a büntetés-végrehajtási rendszerek összefüggésében az emberi jogok érvényesülését megfigyelő és ellenőrző tevékenységnek függetlennek kell lennie a büntetés-végrehajtási rendszer igazgatásáért felelős, és a közvetlen segélynyújtást, mint például a tanácsadást és a mentori támogatást nyújtó szervekétől. Ennélfogva a DPKO börtönprogramok minimális előfeltétele, hogy az OHCHR [Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights – ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala] és/vagy a küldetés emberi jogi részlege végezze el a büntetés-végrehajtási rendszer valamennyi aspektusának hivatalos megfigyelését, nyomon követését és vizsgálatát az alkalmazandó emberi jogi követelmények teljesítésének fényében.

16. A börtönrendszerek kapacitását fejlesztő programok egyúttal tartalmazhatják a következőket:

16.1 Képzés és fejlesztés – magában foglalja azoknak a programoknak és tevékenységeknek a kidolgozását, illetve végrehajtását, amelyek hozzájárulnak a nemzeti személyi állomány rövid- és középtávú technikai kapacitásépítéséhez, tantervek megalkotását a rendszeres oktatáshoz és neveléshez, valamint az igazgatási és a nemzeti képzést végző állomány kialakítását. Ezek a tevékenységek a börtönkapacitást építő programok kulcsfontosságú elemeinek tekintendők.

16.2 Mentori Támogatás – a mentori programok általánosságban támogatják a hivatalos képzési programok „munkahelyi" megvalósítását, együtt járnak a mentoroknak a nemzeti személyi állománnyal való együttes elhelyezésével, általában a börtönökben vagy a főhadiszállásokon, illetve jelentik a technikai feladatok közös elvégzését. Ebbe a folyamatba tartozik az értékelési módszerek alkalmazása a készségek és a szakmai ismeretek átadási szintjének a felmérése céljából. Ebben az összefüggésben a hatékony mentori tevékenység megköveteli a kölcsönös bizalmon és a másik fél tiszteletben tartásán nyugvó kapcsolatok kiépítését, továbbá nem tartozik bele a felügyeleti hatalom gyakorlása a mentor részéről a nemzeti személyi állomány felett.

D. 5 Eredmények

17. Az alábbi tevékenységek demonstrálják azokat az alapvetően szükséges teljesítményeket, amelyek a minimális szinten működő és fenntartható nemzeti börtönrendszertől megkövetelhetők. Ezekre a tevékenységekre való összpontosítás eredményesebb átadást tesz lehetővé a hosszú távú fejlesztési partnerek részére, amikor helyénvaló. A mandátumok és a források határain belül, továbbá tekintettel a nemzeti vezetés

és részvétel elveire, az ENSZ büntetés-végrehajtási állományának a békefenntartó műveletekben törekedni kell arra, hogy hozzájáruljon a következő eredmények megvalósításához a nemzeti börtönszolgálat vonatkozásában:

17.1 Elegendően biztonságos kapacitás az előzetesen letartóztatott és elítélt személyek emberséges fogvatartására rövid- és középtávon;

17.2 A börtönrendszer hosszú távú férőhely-kapacitás igényének felmérése és tervek az intézetek építésére;

17.3 Stratégiák az alapvető szükségletek kielégítésének biztosítására; ideértve az élelmiszert, a vizet, a tisztálkodási lehetőségeket, az egészségügyi ellátást és a hozzáférést a jogi képviselőhöz;

17.4 Előmozdítani és megkönnyíteni azoknak a kötelezettségeknek a teljesítését, amelyek a nemzeti kormányok által aláírt nemzetközi egyezményekből és követelményekből fakadnak;

17.5 Törvényalkotás a börtönvezetés és igazgatás vonatkozásában, ahol ez helyénvaló;

17.6 Politikák, eljárások és rendszerek, amelyek biztosítják az emberséges, biztonságos fogvatartást – összhangban *A Foglyokkal való Bánásmód általánosan Elfogadott Minimális Szabályaival (ENSZ, 1955.)* és az alkalmazandó emberi jogi szabványokkal, különös figyelemmel a sérülékeny csoportokra, úgy, mint a nőkre és a fiatalkorúakra;

17.7 Átlátható és elszámoltatható utánpótlási és létszámbővítési program megalkotása, amely magában foglalja az állomány átvilágítási mechanizmusát;

17.8 Magatartási kódex és világos szakmai követelmények a büntetés-végrehajtás valamennyi központi és intézményi állománya számára.

17.9 Országos képzési és fejlesztési keret, képzési program és elegendő létszámú nemzeti képzési állomány, mely szakmailag alkalmas arra, hogy magára vállalja a folyamatosan jelentkező országos képzési igények fejlesztésének és kielégítésének a megvalósítását;

17.10 Felelős és átlátható állományi és fogvatartott igazgatási gyakorlatok, eljárások és a független belső és külső felügyeleti mechanizmusok megteremtése.

D. 6 Források

Személyi állomány

18. A DPKO alkalmazásában olyan büntetés-végrehajtási állomány áll, amelynek tagjai megbízható szaktudással és készségekkel rendelkeznek, illetve akik képesek ezeket a készségeket és szakmai ismereteket kulturális szempontból méltó módon alkalmazni a békefenntartó környezetben. Ennek a személyi állománynak a kiválasztása során kellő figyelmet kell fordítani annak fontosságára, hogy az állománybővítés és utánpótlás a lehető legszélesebb földrajzi alapon kerüljön sorra.

19. A büntetés-végrehajtási állomány utánpótlásáról és bővítéséről az ENSZ Állományi Szabályzata alapján történő közvetlen kinevezéssel, a kormányszolgálatoktól meghatározott időre szóló különleges megbízatás útján: „misszió szakértő" státusszal, független tanácsadóként, vagy az ENSZ Önkéntes Programja révén történő foglalkoztatással gondoskodnak.

Finanszírozás

20. A finanszírozás azokból a költségvetési előirányzatokból történik, amelyeket az irodai helyiségek biztosítására, a logisztikai támogatásra szántak, például a kommunikációs berendezésekre és a szállításra, annak érdekében, hogy támogassák a büntetés-végrehajtási állományt, akiket mindezeken a mechanizmusokon keresztül igénybe vesznek.

21. Általában nem finanszírozzák a költségvetési előirányzatokból a nemzeti büntetés-végrehajtási rendszer támogató tevékenységeit, köztük például a nemzeti állomány fizetését, a nemzeti állomány használatára szóló járműveket, a kommunikációs és a biztonsági berendezéseket, a létesítmények fizikai rehabilitációját, a nemzeti állomány képzése során felmerülő költségeket.

22. A nemzetközi személyi állomány kiemelt feladata az adományozók részvételének megkönnyítése és ösztönzése a kapacitásépítő programok hatékonyságának növelése érdekében.

23. A börtönügyekkel kapcsolatos kérdések kezelésére megbízatást kapott missziók lépéseket tehetnek hitelbank létesítésére, hogy az adományozók önkéntes hozzájárulásokat tehessenek a nemzeti börtönrendszer támogatására. Ebben az esetben meg kell alkotni a speciális hatásköri szabályozást, és kérni kell az Ellenőr előzetes jóváhagyását azt megelőzően, hogy sor kerülne a finanszírozási felhívások köröztetésére a potenciális adományozók részére.

24. Mivel a DPKO Központja bővíti a kapacitását, nagyobb hangsúlyt kap a Tagállamok kezdetektől való támogatásának megszerzése: a meghatározott időre szóló különleges megbízatást, a képzést és az állomány beszámoltatását illetően; és a támogatói források biztosítása a nemzeti börtönök rehabilitációjának támogatásához és a nemzeti büntetés-végrehajtási rendszer megerősítéséhez.

D.7 Kapcsolatok és Kapcsolódási Pontok

25. A nemzetközi személyi állomány a békefenntartó missziók során hasznos kapcsolatokat alakít ki a következő szervekkel:

25.1 Az országos hivatalokkal - Bármilyen nemzetközi támogatás hatékonyságának előfeltétele, hogy minden jelentősebb kezdeményezés álljon összhangban a nemzeti kormányok prioritásaival, és bírja a nemzeti büntetés-végrehajtási hatóság támogatását. A konfliktus utáni közvetlen helyzetben nehezen azonosíthatók ezek a prioritások, különösen akkor, amikor a nemzeti törekvések a büntetés-végrehajtási rendszerrel kapcsolatban nem tükröződnek semmilyen béke-megállapodásban, az átmeneti kormány ideiglenes kormány, a büntetés-végrehajtási rendszer nem szerepelt a kormány prioritásai között, valamint a büntetés-végrehajtás és a béke, illetve biztonság közötti kapcsolódás nem közismert. A DPKO felismeri ezeket a nehézségeket, aktívan kezeli ennek a helyzetnek a komplexitását a nemzeti szereplők és a kulcsfontosságú támogatók széles körével kezdeményezett folyamatos párbeszéd útján, illetve az országos szintű vezetés bevonásával.

25.2 A rendőrséggel, a bírósági/jogrendszerrel és a fiatalkorúak büntetés-végrehajtási rendszereivel – Kritikus fontosságú a büntető igazságszolgáltatási rendszer elemei közötti kölcsönös kapcsolódások felismerése bármely büntetés-végrehajtási rendszer hatékony megerősítéséhez. Szükségszerű az együttműködés a nemzetközi és a hazai rendőrséggel és a bírósági/jogrendszer állományával egy sor kölcsönösen egymástól függő kérdésben, ideértve a túlzsúfoltságot, az előzetes letartóztatást, a fiatalkorú és a felnőtt korú elítéltek szállítását, a fogvatartás körülményeit, és vészhelyzetek kezelési rendszereit. A békefenntartás szervezeti összefüggésében, a nemzeti büntetés-végrehajtási rendszereket a nemzeti rendfenntartó hatóságok által vezetett fogdáktól különálló egységként támogatják. Ezt az elkülönítést alátámasztják a nemzetközi (büntetés-végrehajtási) szabályozások, és alkalmazandó függetlenül attól, hogy a nemzeti büntetés-végrehajtási rendszert a hazai rendfenntartási struktúrán belül irányítják, vagy különálló egységként.

25.3 Monitoring hivatalokkal – A börtönrendszer intézményét és kapacitását építő programok előfeltétele a börtönvezetési gyakorlatok és feltételek hivatalos megfigyelése és ellenőrzése az alkalmazandó emberi jogi követelmények teljesítésével kapcsolatban, melyet az emberi jogi szervezetek vállalnak magukra, mind az ENSZ rendszerén belülről, mind a nemzeti és nemzetközi hivatalok részéről. Alapelv, hogy a küldetés vezetése aktívan támogassa az ilyen típusú monitoring tevékenység átlátható és elszámoltatható elvégzését, megőrizve egyúttal a bizalmas jellegét, amely szükséges a monitoring eljárások tisztességének a fenntartásához, valamint hogy ezek a hivatalok támogatásukkal szintén járuljanak hozzá a nemzeti monitoring kapacitás kiépítéséhez, és nyújtsanak képzést a személyi állomány és a fogvatartottak részére a nemzetközi követelmények értelmezéséről és alkalmazásáról.

25.4 Az ENSZ rendszerében a partnerszervezetekkel és más nemzetközi fejlesztési hivatalokkal – Azokban a békefenntartó műveletekben, amelyekben a többi ENSZ partnerek végrehajtanak programokat, a DPKO a kiegészítő, illetve az összehangolt módon történő együttmunkálkodásra helyezi a hangsúlyt az ENSZ rendszer partnereivel és a fejlesztő ügynökségekkel, valamint az adományozókkal. Ahol hiányoznak ezek a kiegészítő programok, a DPKO törekszik a partnerek bevonására - felismerve, hogy a börtönrendszer megszilárdítása hosszú távú vállalkozás, amely nem fejezhető be a békefenntartó misszió időszakában.

E. Szakkifejezések és meghatározások

26. A következő meghatározások alkalmazandók erre a politikára és bármely ezután következő irányelvre:

26.1 Börtönrendszer – az országos civil büntetés-végrehajtás rendszere, amely felelős azoknak az előzetesen letartóztatott vagy elítélt személyeknek az igazgatásáért és őrzéséért, akiket jogerős ítélettel meghatározott időszakra börtönbüntetés letöltésére ítélt a hatáskörrel rendelkező bíróság, vagy a törvény által a bírói hatalom gyakorlására felhatalmazott tisztviselő, és amely felelős a közmunka programokra ítélt személyek

felügyeletéért, valamint a börtönbüntetésük letöltése előtt szabadon bocsátott személyekért.*

26.2 Személyi állomány – a civil börtönök, illetve börtönrendszerek terén szaktudással vagy szakmai végzettséggel rendelkező személyek. Ide tartoznak a nemzetközi vagy a hazai börtönökben a fogvatartottakkal közvetlenül foglalkozó, illetve a fogvatartottakkal közvetlenül nem foglalkozó tisztek, a szakértők és a vezetésben foglalkoztatott tisztek, akik a békefenntartó műveletek büntetés-végrehajtási alkotóelemében vagy a nemzeti börtönrendszerben dolgoznak.

F. Hivatkozások

Normatív hivatkozások

- A Foglyokkal való Bánásmód általánosan Elfogadott Minimális Szabályai (*ENSZ, 1955.)*
- A Fiatalkorúak Igazságszolgáltatásának Igazgatására vonatkozó általánosan Elfogadott Minimális Szabályok *(A Pekingi Szabályok)*
- Elvek Tára a Szabadságelvonással és Szabadságvesztéssel Büntetett Személyek Védelmével kapcsolatosan *(1988.)*
- Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata *(1948.)*
- A Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya *(1976.)*

[A fenti direktíva 2005. december 8-án került aláírásra. Jelen politika érvényesülését legkésőbb 2007. december 1-jére felül kell vizsgálni.]

Fordította: Apagyiné Gáspár Jolán

* **Nem foglalja magában a katonai vagy rendőri joghatóság alatt működő létesítmények igazgatását, kivéve, ahol a rendfenntartó szolgálat részeként igazgatják a hazai büntetés-végrehajtás rendszerét, amelyben azok a személyek nyernek elhelyezést, akik a hatáskörrel rendelkező polgári bíróság eljárásának alanyai voltak, amelyről korábban említés történt ebben a bekezdésben. Rendszerint nem foglalja magában a fiatalkorúak börtönrendszerét, kivéve, ahol az a felnőttkorúak országos rendszerének a részét képezi.**